

**ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА**

**62.
МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
16.03-02.04.2023
РУСЕ, БЪЛГАРИЯ**

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

MARCH MUSIC DAYS

**62.
INTERNATIONAL FESTIVAL
16.03-02.04.2023
RUSE, BULGARIA**

**RUSE MUNICIPALITY
MINISTRY OF CULTURE**

ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

62. Международен фестивал МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

Русе, 16 март – 2 април 2023

СОФИЙСКА ФИЛХАРМОНИЯ

Диригент
ГЕОРГИ ДИМИТРОВ

Солисти
МАРТИН ЦОНЕВ бас
ЛИЯ ПЕТРОВА цигулка

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"- Русе

120000890889

25.03 събота, 19 ч.
Доходно здание

492488

ПРОГРАМА

I.

МОДЕСТ МУСОРГСКИ

(1839 – 1881)

Въведение към оп. *Хованщина*

1873—1874

Песни и танци на смъртта за бас и оркестър

1875 – 1877

Приспивна

Серенада

Трепак

Пълководец

II.

АЛЕКСАНДЪР ГЛАЗУНОВ

(1865 – 1936)

Концерт за цигулка и оркестър, ла минор, оп.82

1904

Moderato – Allegro

През 1872 **Мусоргски** започва работа върху монументалната народна музикална драма *Хованщина*. Сюжетът на операта се основава върху заговора на княз Ховански срещу младия цар Петър и драматичната съдба на разкъсаната от противоречия Русия. Без да разполага с литературен първоизточник, композитора черпи материали за либретото от автентични документи от 17. век и исторически изследвания. Независимо от осемгодишния си труд, Мусоргски не успява да довърши операта. След смъртта му остава почти завършен клавири и едва започната партитура. Преработена и оркестрирана от Римски-Корсаков, творбата е публикувана през 1883, а премиерата ѝ е на 9 февруари 1886 в Санкт Петербург.

Краткото въведение към операта, наречено от композитора *Разсъмване над Москва река*, е създадено през 1873–1874, известно още и като *Въведение към оп. Хованщина*. В едно от писмата си от 23 юли 1873 Мусоргски съобщава, че Въведението към операта вече е готово, но не е записано. На заглавната страница над него стои датата 2 септември 1874. Въведението е не само пейзажна рисунка с изключителна красота, но и символична картина на зората, която изгрява над свята Русия с надежда за по-добро бъдеще на страната с младия Петър I, който се възкачва на трона. Яркото живописно-звукоизобразително повествуване рисува изгрева над Червения площад, кулите на московския Кремъл, които се очертават в здрача, пее-нето на петлите и звъна на църковните камбани, които призовават хората за утринни молитви и символизируют величието и мощта на страната.

Във вокалните творби на Модест Мусоргски от 70-те години на 19. век вечните теми за живота и смъртта са решени в трагедиен, мрачно-философски план. Времето, в което самотният в своето отчаяние творец, особено тежко преживява критиките на *познавачите* и загубите на близките си хора, ражда безпрецедентния по своя драматизъм вокален цикъл *Песни и танци на смъртта* по текст на Мусоргски и Голенищев–Кутузов. Страшната зловеща картинност и трагическа ирония на четирите песни се определя по техния главен герой – Смъртта. Под формата на полуфантастичен образ, сменящ различни маски, тя мами, заблуждава и надсмивайки се над човешката безпомощност всеки път взима своята жертва. Тя е ту детенце, което обезумялата от скръб майка иска да спаси, но над него пее своята приспивна песен Смъртта (*Приспивна*); ту млада красавица, пълна с жажда за живот, която Смъртта задушават в обятията си в образа на прекрасен рицар (*Серенада*); ту беден, измръзнал селянин, когото Смъртта увлича във вихрен, луд танц и погребва под снежен покров (*Трепак*). И накрая – самата Смърт, като страшен пълководец, празнувайки своята победа над падналите в боя, тържествено шества над осеяната с мъртъвци земя (*Пълководец*).

Тези песни не са просто картини или скици, а мащабни сцени с напрегнато многопластово развитие. Смъртта жестоко и неотразимо зловещо *омагьосва*, пленява, потиска, задушават. В драматичната схватка участва и самата природа. Не случайно

някои от песните се сравняват с живописните платна на Перов *Изпращането на покойника – Трепач* и Верещагин *Апотеоз на войната – Пълководец*.

Цигулковият концерт на Глазунов прозвучава за първи път на 15 февруари 1905 в Петербург, в изпълнение на Леополд Ауер, на когото е посветен, под диригентството на композитора. Блестящото използване на разнообразните мелодични, темброви, технически и полифонични възможности на инструмента и прозрачната оркестрация, даваща свобода на концертната изява, му отреждат подобаващо място в световната цигулкова литература. Композиторът се отказва от традиционната тричастност и изгражда специфична едночастна форма, близка до поемата, в която отчетливо се различават два дяла – *сонатно алегро* с обособен бавен епизод и *финал*. В първия дял господстват лирико-драматични образи, асоциирани от патетичната, изложена в нисък регистър главна тема и лиричната, спокойно-съзерцателна втора. Философският размисъл в бавния епизод изригва до експресивна кулминация чрез използвания висок регистър, интонациите на въпрос и отговор, модулациите, хроматизмите и рязката смяна на динамики. Свързващата двата дяла каденца чрез оригиналните ехо ефекти и полифонични елементи, осъществява прехода от лиричната съсредоточеност към жанровия финал. Своеобразното *рондо* с елементи на вариации се развива върху принципа на постепенната динамизация на движението чрез бърз хоровод на жанрови сцени, картини от природата и слънчева танцувалност. ...*Невероятно широк обхват, сила, вдъхновение, мащаб, пленителна красота, разкошна фантазия, елегичност, страст, удивителна яснота и свобода на формата.* (Владимир Стасов)

Мартин Цонев (бас) е артист с 27-годишна световна кариера. Роден в Русе, завършва НУИ *Проф. Веселин Стоянов* при Георги Делиганев и Музикалната академия в София при Б. Карнобатлова. Следват специализации – стипендия в Университета в Грац и Международното оперно студио в Амстердам. Само 23-годишен, второкурсник в ДМА София, Цонев прави професионален дебют като Дон Базилио на сцената на Русенка опера (1996). А на 27 прави първия си Атила на Верди в Ротердам. Той е единственият певец за юбилея *75 години ДМА Панчо Владигеров* в първото изпълнение на творбата на Ал. Текелиев *Монолог* под палката на Иван Вульпе. Следва запис в Националното радио с И. Маринов 2000 година. Цонев става солист на *Фолксопер* Виена, където участва в легендарни постановки и работи с имена като Хари Купфер, Йохан Ковалски Томас Хенгелброк и др. От 2003 е солист на Операта в Бон, където изгражда внушителен репертоар, от предкласиката през класиката и романтизма, до съвременни оперни заглавия.

Пее още в Националната опера в Амстердам (с Робърт Лойд, Пиер Ауди, Филип Русе), *Концертгебау* Амстердам и в концертния подиум с множество меси, оратории и реквиеми;

работи с оркестрите *Недерланд блейзер ансамбъл*, *Комбатименто* Консорт, Нидерландския балетен оркестър, Филхармонията в Амстердам и др. Прави записи и спектакли в супер постановките на *Опера в Ахой* в Ротердам, *Трубадур*, *Набуко* с Олга Романко, Елизабета Фиорилло, Игнасио Енсиняс и др.

През 2006 е поканен лично от легендарния тенор Луиджи Алва за ролята на Дон Жуан в националната опера на Перу. Гостува многократно в Опера *Берлиоз*, Монпелие и зала *Плейел* в Париж като Мефистофел, Рамфис и др. Прави запис на *Федра* от Пицети за *Радио Франс*. Пее в Девета симфония на Бетовен в операта в Ница. Испанската публика на областта Астурия многократно се наслаждава на българският бас в ролите му на *Спрафучиле*, *Дон Жуан*, както и на солото му участие във *Вердиевия Реквием*.

До днес Мартин Цонев е гост на множество европейски оперни театри и фестивали. През 2010 пее на легендарния Залцбургски фестивал в знаменитата постановка на Вера Немирова на операта *Лулу* от А. Берг, заедно с Виенска филхармония под диригентството на Марк Албрехт, като партнира с такива имена като Патриция Петибан, Франц Грундхебер и др.

На сцената на *МФ Мартенски музикални дни* Мартин Цонев гостува нееднократно – със *Софийски солисти*, както и в ролята на Дон Жуан в операта *Дон Жуан* от Моцарт. А през 2012 изпълнява за първи път в България Концертни арии за бас и оркестър от Моцарт с Русенската филхармония.

На сцената на Националната опера в София, Цонев дебютира в ролята на Вотан в *Рейнско злато* от Вагнер с режисьор Пл. Карталов и диригент Павел Балеv. Следва *Валкюра* и през 2012 *Зигфрид*. Следват участия за *Пръстенът на Нибелунгите* в Рига, Фюсен, Нюрнберг и Рим (с Кирил Петренко) и на сцената на *Болшой театър* в Москва със Софийска опера и балет. Неговият Вотан, в тази първа в историята на Балканския полуостров постановка на Вагнер, Мартин е посрещнат с възторг както от българската публика, така и от италианската и германската специализирана преса. Следват множество покани от националната опера – първо изпълнение за България на *Роберт Дяволът* (Бертрам), от Майербер, Атила на *Сцена на вековете* на Царевец, Борис в *Борис Годунов* в София и др.

Носител е на първа награда на конкурса за камерна музика *Цветана Дякович*. Награди на публиката от А.И.М.С *Далас* в Грац и *Белведере* Виена. През 2012 печели германската *ЕХО Класик* награда за записа на операта *Ирелое* на Ф. Шрекер, заедно с *Бетховен* оркестър. Номиниран е трикратно от немската музикална критика за най-добър оперен артист за ролята си на Лепорело от *Дон Жуан* на Моцарт. Номиниран е и за наградата *Златен Фауст* в постановката на Д. Хилсдорф на *Джефта* от Хендел. Множество статии за неговото изкуство излизат в сп. *Opernglas*, *Opernwelt*, *L'Opera*, *L'Europeo*, *Frankfurter Rundschau*, *Kölnerrundschau* и др. Има предавания и лични портрети по БНТ, ВТV, ТВ7, ORF, NRD, *Mezzo* и др.

Лия Петрова се превръща в откритие на международната сцена през 2016, когато печели първата награда на конкурса *Карл Нилсен* в Дания, ръководен от Николай Шепс-Знайдер. Две години по-късно тя записва за *Orchid Classics* концерта на Нилсен и Първия концерт на Прокофиев с Филхармонията на Одензе и естонската диригентка Кристина Поска. Този пръв албум ѝ печели признанието на международната преса – Лондонският *Sunday Times* се възхищава на нейния *прекрасен звук – зрял и сребрист, изразен с величествена широта, Pizzicato* в Германия също квалифицира звука ѝ като *сребрист и чист*, а сп. *Gramophone* възхвалява изключителното ѝ *тонално разнообразие в чудесен диск*. *The Strad* е впечатлен от нейната *естествена виртуозност*, а списание *Classical Music* намира интерпретацията ѝ на концерта от Нилсен за *изумително добра и силно лирична*.

Като солист Лия Петрова е чест гост на Оркестъра на Париж, Филхармоничния оркестър на Радио Франс, Филхармонията на Люксембург, Симфоничния оркестър на Антверпен, Филхармоничния оркестър на Нидерландското радио, Фландърския симфоничен оркестър, *Шатскапеле* (Ваймар), Филхармонията на Монте Карло, Брюкселската филхармония, Северогерманската филхармония, Националните оркестри на Лион и Бордо, Кансайската филхармония, Националния оркестър на *Pays de Loire*, *Симфония Варсовия*, Симфоничния оркестър на Одензе.

Работи с водещи диригенти като Елим Чан, Станислав Кочановски, Дънкан Уорд, Филип Херевеге, Кшищоф Пендерецки, Николай Знайдер, Мажена Дякун, Ян Тортелие, Сиан Джан, Ариане Матиак, Роберто Минаси, Кристофър Уорън Грийн, Михаел Табачник и Хесус Лопес Кобос.

Свири редовно камерна музика с френския носител на Първа награда от конкурса *Чайковски* Александър Канторов и партнира с множество прекрасни музиканти като Беатрис Рана, Еманюел Паю, Пабло Ферандес, Марта Аргерич, Юрий Башмет, Миша Майски, Рено Капюсон, Огюстен Дюме, Джеймс Енес, Николас Ангелич, Франк Брейли, Юджа Уанг, Жерар Косе, Антоан Тамест, Бруно Филип, Орелиен Паскал и Готие Капюсон.

Редовен гост е на фестивалите за камерна музика *Мекленбург-Ворпомерн*, в Рейнгау, Лудвигсбургер Шлос, Великденския фестивал в Екс-Ан-Прованс, *La Folle Journée* в Нант, *La Roque d'Anthéron* и *Rencontres Musicales* – Евиан.

През януари 2020 Лия издава първия албум от новото си сътрудничество с лейбъла *Mirare* с творби на Бетовен, Барбър и Бритън в съвместно изпълнение с пианиста Борис Кузнецов. През 2021 излиза вторият ѝ диск, включващ Концерта за цигулка на Бетовен и рядко изпълнявания Цигулков концерт на Моцарт, К 271, известен като № 7, с Жан-Жак Канторов и *Симфония Варсовия*. Тези албуми, заедно с вече издадените от *Orchid Classics* концерти на Нилсен и Прокофиев (със Симфоничния оркестър на Одензе, дирижиран от Кристина Поска), получават единодушните похвали на критиците от цял свят.

Лия Петрова е родена в България в семейство на музиканти. Учи при знаменития Огюстен Дюме в Брюксел, Антие

Вайтхаас в Музикалната академия Ханс Айслер (Берлин) и Рено Капюсон във Висшето училище по музика в Лозана. Понастоящем живее в Париж.

Свири на цигулка *Hellios* – великолепен инструмент, произведен в Кремона през 1735 от ученика на Страдивариус Карло Бергонци, щедро предоставен ѝ от частни спонсори.

Георги Димитров е ученик на известния цигулков педагог Розенберг. Завършва БДК в София със специалности оркестрово дирижиране при проф. Влади Симеонов и цигулка при проф. Михаил Балкански. Специализира при Евгений Мравински и Арвид Янсонс в Санкт Петербург.

От 1972 Георги Димитров е диригент на Пловдивската филхармония, а от 1981 – главен диригент и директор на Русенската опера, както и диригент в Софийската опера.

В периода 1990–1995 ръководи Симфоничния оркестър на Сан Марино. Награден е с най-високото отличие на Републиката *Кавалер на ордена „Санта Агата“*.

От сезон 1995/1996 Георги Димитров е музикален директор и главен диригент на Пловдивската филхармония. Като ръководител на Оперно-филхармонично дружество – Пловдив реализира множество проекти, турнета в страната и чужбина на състава, както и участие в откриването на Европейския месец на културата (Пловдив, 1999), предавано директно по Евровизия.

Дирижирал е всички български оркестри и е канен като гост-диригент в Русия, Румъния, Унгария, Германия, Италия, Полша, Чехия, Куба, Мексико, Испания, Швейцария и др. Внушителният му репертоар включва симфонични произведения, оперни заглавия, кантатно-ораториални творби. Редовно провежда майсторски класове по дирижиране и журира в международни конкурси за диригенти.

Германският вестник *Зюдкурир* (Баден Вюртемберг), пише за него: *Трябва да споменем българския гост-диригент Георги Димитров, който поставя себе си и своето превъзходно дирижиране винаги в служба на процъфтяващата под неговите ръце музика. С деликатни движения той създава със своя „инструмент“ – оркестъра, светове от звуци и потапя слушателите в едно нереално удивление“...*

Софийска филхармония, основана през 1892, отдавна се е утвърдила като един от водещите институти в музикалния живот на България, представителен за цялата ни съвременна музикална култура. Високите художествени постижения и активната концертна дейност у нас и по света, привличат както традиционната публика, така и все повече млади ценители на класическата музика.

В своята творческа история, Софийската филхармония е изминала дълъг и интензивен път на художествено израстване, свързан с имената на изтъкнати фигури в българската музикална култура като Саша Попов, Константин Илиев, Добрин Петков, Васил Стефанов, Васил Казанджиев, Влади Симеонов, Димитър

Манолов, Йордан Дафов, Емил Табаков, Юлиан Ковачев, Мартин Пантелеев.

Незабравима в летописа на Филхармонията е съвместната ѝ работа с личности като диригентите Херман Абендрот, Курт Мазур, сър Невил Маринър, Валерий Гергиев, Генадий Рождественски, Юрий Симонов, Юрий Темирканов, Игор Маркевич, Карло Цеки, Шарл Брюк, Хайнц Бонгарц, Карел Анчерл, Витолд Ровицки, Янош Ференчик, Леополд Хагер, Дьорд Лехел, Карл Йостеррайхер, Жан-Бернар Помие, Карлхайнц Щокхаузен, Урош Лайовиц и други.

Солисти на оркестъра са били Гена Димитрова, Хосе Карерас, Пласидо Доминго, Соня Йончева, Красимира Стоянова, Веселина Кацарова, Димитрий Шостакович, Давид Ойстрах, Светослав Рихтер, Емил Гилелс, Алексис Вайсенберг, Мстислав Ростропович, Ивон Лефевюр, Владимир Спиваков, Бернд Глемзер, Клара-Джуми Канг, Шура Черкаска, Ани Фишер, Руджиеро Ричи, Юджин Истомин, Андре Навара, Филип Квинт, Димитрис Сгурос, Йозеф Паленичек, Ванда Вилкомирска, Пиер Санкан, Фредерик Геверс, Рудолф Керер, Йозеф Сук, Йоко Сато, Джон Огдън, Секейра Коста, Янош Шебецейн, Натаниел Розен, Юлиан Рахлин, Андрю Маринър, Марта Аргерич и още десетки световноизвестни чуждестранни и български изпълнители.

Репертоарът на Софийската филхармония обхваща творби от цялата световна музикална литература – от класиката до съвременността, вкл. и премиерни изпълнения на десетки български произведения.

Започнала през 1939 своите гастроли в чужбина, Софийската филхармония има сериозен авторитет и признание по цял свят. Гостува с успех в най-големите музикални центрове на Европа, Азия, Америка, посрещана и от най-взискателната аудитория с бурни акламации.

Много високи оценки има и записната дейност на Филхармонията свързана с фирмите *Балкантон*, *Гега*, *Нахос*, *Супрафон*, *Елан*, *Фреквенц*, *Кох*, *Мега*, *Капричио* и др., както и записи в радио Париж, Радио Берлин, Радио Москва, Радио Мюнхен, БНР и БНТ.

Софийската филхармония е отличена с редица престижни награди между които: *Музикант на годината*, *Златна лира*, *Златно петолиние*, *Кристална лира*, престижното отличие *Награда на София*, с високото отличие на Столична община - *Почетен знак на Столицата*, с Почетния знак на Президента на Република България.

От 2017 директор на Софийската филхармония е Найден Тодоров.

Програмата подготви
Мария Дуканова

A1

оверпраз

ОББ
Част от КВС Груп

DunaRIT

ОБЩИНСКИ
ПАЗАРИ
ООО

D DUNA TOURS

11
DUNA Plaza
where the city meets the river

БУЛМАРКЕТ

СТРОИТЕЛ ООД

РУСЕ СКАЛНИ МАТЕРИАЛИ АД

LINAMAR
Power to Perform

Мегахим

ПОЛСКИ
ИНСТИТУТ
СОФИ

Kultur|lx Arts Council
Luxembourg

INSTITUT
FRANÇAIS

НАЦИОНАЛНО УЧИЛИЩЕ ПО ИЗКУСТВОТА
„Проф. Веселин Стоянов“ - Русе

Русе
арт
ОБЩНСКО ПРЕДПРИЯТИЕ

RUSE
ART
GALLERY

СТАРБ
2008

БЪЛГАРСКО НАЦИОНАЛНО РАДИО
БНР

БТА

БЪЛГАРСКА
НАЦИОНАЛНА
ТЕЛЕВИЗИЯ
БНТ
BULGARIAN
NATIONAL
TELEVISION

www.bta.bg

L7
LIVE
www.art.tv

ARENA
www.arenamedia.net

РАДИО РУСЕ
1991 ПЛЕ. ДИМИТРИ ПЛЕ

УТРО
срещи в еден фестивал

bth

Бряг
ОБЛАСТЕН ВСЕМИДИЙСКИ РУСЕ

